

245. H. Y. L. K. - 7.

B 3957

S./C. Antobrueder
F. Bergmann-Sairste

in Dankbarkeit und
Hochachtung
Ed. Ferras.

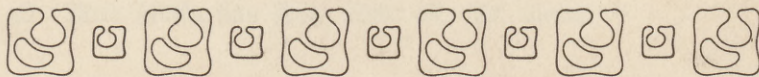

Riia Jakobi Eesti koguduse
esimene püülipüha 14. Nowembril 1904.

222

Jutlust peab Wiljandi maakonna praost **M. Jürmann.**

Kirjafõna: Jef. 55, 10, 11.

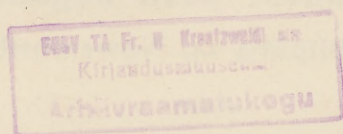
№ 7889. }

Къ напечатанію сей рукописи со стороны Лифляндской
Евангелическо-Лютеранской Консисторіи препятствій не
имѣется.

Рига-Замокъ, 29-го Октября 1904 г.

Г. Эрнъ,
Вице-президентъ.

Дозволено цензурою. — Рига, 30 Октября 1904 года.

1966:3281

Taulud:

I.

Wiisil: Edasi, edasi 323.

1. Rõõmusta, rõõmusta, Ristirahwas, rõõmusta! Jeesus on su õpetaja, Tema oma sõnaga Näitab, mis su hingel waja, Kust ja elu pead pärima. Rõõmusta, rõõmusta!

2. Ülesse, ülesse, Rahwas, ärka magamast! Sulle antakf' kallist armu, Hoia seda põlgamast, Muidu tunned kohtu hirmu. Ela walguses ja igatse. Ülesse, ülesse.

3. Ole truu, ole truu, Dige usk on sinu käes. Usuwilja: õigust, hääd — Kanna armastuse wäes, Siis ja haljendama pead Jsa õues nagu elu puu. Ole truu, ole truu!

II.

Wiisil: Arm, kes ja mind oled loonud 175.

1. Kallis sõna, mis on antud Taewast meile Jsa suust: Elu põhjaks on ta pandud, Saadab hinge õnnistust; Taewa tema juhatab, Jsa tundma õpetab.

2. Püha Waim, mull' Jsa sõna Südamesse kirjuta, Rohket äratust mull' anna, Et ma wastu wõtan ka, Mis mu Jumal heldeste Sõnas jagab minule.

3. Minu südant hari ise Hääks ja pehmeks põllumaaks, Sõna seemet külwa sisse, Et ta wilja kaswataks, Mis mind siis weel rõõmustab, Kui mu elu otša jaab.

4. Nõnda pühal' eluseemnel' Diget põldu walmista, Taewa-
kastet minu hingel' Saada oma armuga — Siis ta läheb
ditsema, Hakkab wili kaswama.

III.

Wiisil: Ma tahan jätta maha 245.

Oh oma sõna hoia Ja selget õpetust! Oh oma riiki aita Ja ristikogudust; Ka kindlat usku anna! Kui täht siin taewa all Meid saatku sinu sõna Siin all, jään ülewäl.

IV.

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage 202.

1. Mis häda wõib meil sündida, Kui ja meid, Issand, jõodad Siin kalli taewa leiwaga Ja elumeege joodad? Kui sinu Waim meid rõõmustab Ja meie Waimu kinnitab Su püha sõna läbi?

2. Su sõna, tõe saatija, Meid õpetab ja noomib, Su rist meist ajab himu ka, Et patu kurjus lõpeb; Mis muidu hingel' kahju teeb, Mis läbi ihu hukka läeb, Kõik seda keelab ära.

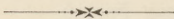
V.

Wiisil: Meil' oma sõna kinnita 28a.

1. Mu süda, Issand, lahti tee, Ka anna wäge sõnale, Et tema läbi õndsaks saan, Ja sinu armsaks lapseks jään.

2. Su sõna wäest mu süda keeb, Ta ihu, hinge termeks teeb; Su sõna südant rõõmustab, Su sõnast hing ka elu saab.

3. Uuu olgu taewa Isale, Uuu tema ainu Pojale! Uuu andkem Püha Waimule, Uuu, kiitust jah Kolmainule.

Briti ja Wäljamaa piibliseltsi 100-nda aasta juubeliks.

Riia Jakobi Gesti kogudus pühitseb oma esimest piiblipüha tähtsal aastal. Käesolewal aastal Märtsi kuu 7-mal päeval oli Briti ja Wäljamaa piibliseltsi 100-nda aasta juubeli püha. Aga mis on meil asja seda juubeli püha mäletada? Wastame selle pääle pärastpoole! Waatame kõige päält seda, kes ja mis äratas Briti ja Wäljamaa seltsi elusse? Üks liht talutüdruk ja nalg Jumala sõna leiwa järele! Lugu oli nõnda:

Ühes Inglismaa maakonnas ärkas waimulik liikumine. Otsiti ja osteti pühakirja elawamalt kui iialgi ennemini. Üks tütarlaps, nimega Mary Jones, oli omale ju mitu aastat raha

forjanud, et enesele piibel osta. Kui juba tarviline raha koos oli — läks ta oma õpetaja juure. Paneme selle tähtsa ja tänuväärt mehe nime ka kirja — Charles oli ta nimi. Aga mis saab väene tütarlaps oma õpetaja juust kuulda? Sinu maafonna fees piiblit mul enam ei ole! Ja kes teabki, kuna teda jälle trükitakse. Trüff on, armas laps, kallis, ja kulu ei usu keegi mitte oma pääle võtta. Tütarlaps hakkab nutma. Viigutatud südamega waatab õpetaja pisarate pääle, võtab oma ainja piibli, ja ütleb: olgu ta sinu! — Sest päewast saadik aga hakkas õpetaja Charles juure hoolega piibkiraamatu trükkimise ja laialilaotamise asja ajama. Ta sai Londoni linnas mõne rikka sõbraga kokku, seletas neile ära, misjugune põlew igatsus rahwal on püha kirja järel, ja palus neilt lõpuks abi. Õpetaja palweõna võttis niimõnegi sõbra südame lahti. Mitmed olid sellega kohe nõuus: asutame piibliseltsi — seltsi, kes odawa hinna eest rahwale piibkiraamatu kätte muretsneb. Ja üks nende hulgast lisas veel juure: kuulge, kui meie juba piibliseltsi asutame, siis ärgu tulgu meie kulu ja tulu mitte ainult ühe maafonnale — waid terve maailmale kasuks! See sõna meeldis kõiidele. Väike sõprade seltskond leidis omale pea laiemates ringkondades seltsilisi ja kaastöölisi. 7. Märtsil 1804 heitis suur hulk mehi kokku, panid piibliseltsi põhjaks 14.000 marka, ja nimetasid teda „Briti ja Wäljamaa piibliseltsiks“. — Juba see seltsi nimi näitab, kui kaugele ta tööpõld pidi ulatama — Inglismaalt kuni maailma otsani. Ei pidanud ühtegi wahet olema — ei rahwuse ega usu wahel!

Eiit märkame juba, mis ka meie kogudusel, mis terwel Eesti rahwal asja on tänumeelega seda tähtsat päewa ja aastat mäletada. Oleme meie juba enam kui 90 aastat Briti ja Wäljamaa piibliseltsi tööst õnnist kasu saanud. Kõik vähemad — ilma apokriifa raamatuteta — piiblid on tema kuluga trükitud, ja meie rahwas on seeläbi püha kirja ütle mata odawalt omale saada wõinud. See raha, mis meie seesuguse väikese piibli eest maksame, on aga paljalt pookimise hind — paberi ja trükitulu kingib meile Briti ja Wäljamaa piibliselts. Küll wõib kõikide nende piiblite ja ütsikute piibli osade arv, mis Briti piibliselts meie rahwa keskel 90 aasta jooksul on laialilaotanud, määramata suur olla — seda mööda on aga ka meie tänuwõlg! Aga meil tuleb teda veel ühe tõise asja eest tänada. Briti ja Wäljamaa piibliselts on meid endid piibli laialilaotomise tööle ülestutsunud, ja on meile alati elawaks eesmärgiks ja äratajaks olnud.

Aastal 1812 — see oli just sel aastal, kui Napoleon Wene riiki sõjatulega laastas, ja rahvast sõjakäraga hirmutas — just sel aastal tuli ka Inglis õpetaja Paterson meie Keisri Aleksandre I juure. Ta tuli luba paluma, kas ei võiks mitte Wenemaa Luteruse usu rahwa jaoks üht piibliseltsi asutada. Meie õnnis keiser Aleksander I, kes Jumala sõna ise ka armsaks ja kallits pidas, lubas seda kohe, ja ütles veel: Mina soovin oma usu rahwale sedasama hääd! Keisri soov sai ka pea teoks. Eht küll Wenemaal raske sõjaaasta oli, siiski asutati kohe: „Wene piibliselts“. Juba esimesel aastal kogus seltsi kaszasje umbes 160.000 rbl. Keiser ise kinkis weerand miljoni, ja määras päälegi veel kindlaks aastamaksuks seltsile 10.000 rbl. Wene piibliselts hakkas ka hoolega oma tööd tegema. Ta korjas 10 aasta jooksul $3\frac{1}{2}$ miljoni rbl. raha, ja jagas 700.000 püha kirja wälja — 42 keeles. Säädeti ka abiseltsid: Tartusse aastal 1813, ja warsi pääle selle ka Tallinnasse. Pärast keiser Aleksandre I surma jäi Wene piibliseltsi töö paraku joiku. Meie usu rahwale jäeti luba piiblisid trükkida ja müüa. Briti ja Wäljamaa piibliselts tegi aga oma õnnistatud tööd edasi — tal oli hää tahtmine ja tasku!

Ja waatame nüüd selle seltsi üliüldist tööd 100 aasta jooksul. Mis on ta teinud? Ta on 180 miljoni täit piiblit ja üksikut raamatut 370 keeles maailma rahwaste kätte jaganud. 140 miljoni rbl. on see maksmat tulnud. Viimasel aastal on Briti ja Wäljamaa piibliselts 6 miljoni püha kirja raamatut $2\frac{1}{2}$ miljoni rbl. eest maailma saatnud. Praegu seisawad tema teenistuses 850 piiblimüüjat meest, ja pääle selle veel 600 piiblimüüjat naest. Naesed müüwad iseäranis Indiamaal, sest sääl on lugu nõnda: naene müüb naesele, mees mehele — wõeras mees ei tohi mitte oma kaubaga naeste tupp! — Kahe aasta eest käiswad 87 piiblimüüjat ka Wenemaal mööda, ja müüsid siin selle käigu pääl 500.000 püha kirja 50 keeles ära. Ma ütlen müüsiwad, sest kui nad päris kingiswad, siis oleks piibel niimõnegi mehe meelest üks wäärtuseta raamat. Müüdi muidugi pool ilma — selts pidi omast taskust kulude katmiseks palju juure panema. Iseäranis odawalt müüb selts sääl maal pihi kirju, kus tema siju suurt wäärtust mitte veel ei tunta. Näitujeks patuti minewal aastal Japanimaa juurel wäljanäitusel uut Testamenti 5 kop. eest! 5 kopiku eest uus Testament — see ei ole mitte enam pool, waid pea päris ilma. Mis maksis esimene trükitud piibel Johann Gutenbergi juures Saksamaal? 1400 rubla!

Astugu veel kord Briti ja Wäljamaa piibliseltsi juubeli päew meie ette! Juba waremalt anti tähtsa päewa tulemist teada. Oli ju seltsi südamel soow, et kõik ristirahwas üle maailma seda päewa mäletaks ja pühitseks. 22. Weebruari pidid see ka meie maal sündima — ja on ka wististi igal pool meie usu kirikutes sündinud. Iseäranis suurepäraselt pühitseti seda päewa muidugi Londoni linnas. Eugemata hult Jumala sõna sõpru tulid sinna terweks nädalaks kokku. Ilmusid saadikud siit ja säält — küll mis- sioni — küll piibliseltside, ja isegi mitme riigiwaltisuse poolt. Ka meie piibliseltsi pääkomitee liige oli selleks suureks pühaks Londonisse läinud. Jubilaarile toodi tänu küll suu küll jule sõnaga. Piibli- selts ise aga saatis tänu üles taewase Isa trooni ette tema õndsaks tegewa sõna eest. — Jubilaarile ütleme ka meie tuhat tänu! Jumal õnnistagu rohkesti teda ja tema tööd!

Et meil kord juba meie maa piibliseltsi juttu oli, siis tahame tema elu ja töö lugu veel edasi tähele panna: Aastal 1831 asutati ja kinnitati hingusele jäänud „Wene piibliseltsi“ asemel „Ewangeliumi piibliselts Wenemaal.“ Selle seltsi pääkomitee on Peterburis. Tema presidendi nimetab igakord meie keiser ise. Pääkomitee eestwõtmise ja juhutamise all teewad tööd mitmed abikomiteed ehk abiseltsid. Nende seas on 4 abiseltsi meie Eesti rahwa seas:

1. Tallinna abiselts — Eestimaa kubermangu jaoks;
2. Jurjewi abiselts — Jurjewi, Wõru ja Wiljandi kreiside jaoks;
3. Pärnu abiselts — Pärnu kreisi jaoks;
4. Saaremaa abiselts — Saaremaa jaoks.

Ehk need abiseltsid küll mitte Briti piibliseltsi otseselt ühen- duses ei seis, siiski on Briti piibliselts nende ema, kes neile aratust ja elu on annud. — Meie Riia Eesti kogudus on ise- äranis Jurjewi abiseltsile tänu wõlgu, sest meie oleme omad pühad kirjad suuremalt osalt tema käest saanud. Jurjewi abiselts on möödäläinud aastal uue suure Eesti piibli trüki toime pannud — 10.000 eksemplaris. Seda uut piibli- raamatut tuleb iseäranis ta puhta Eesti keele pärast kiita. Tuntud kirjamees Paistu õpetaja J. Bergmann on trüki keele poolest läbi waadanud ja wigadest puhastanud. Jurjewi abiselts on aastal

1903 väljalaotanud: 1288 suurt piibelt, 50 vähemat piibelt, 900 uut Testamenti Tallinna keeles ja 600 Võru keeles.

Meie oma piibliseltsi hääst tööst ei pea meie mitte ainult osa saama, vaid ka osa võtma. Aga kuidas? Oma ande abiga! Aidatu igati oma jõudu mööda — võtku väikese weeringiga osa piibliselti õnnistuserikkast tööst! Piiblipüha on iseäranis see päev, kus iga Jumala riigi sõber püha kirja laialilaotamise päale oma andega peab mõtlema. Saadab ju püha kiri kogu õpetuseks, noomimiseks, parandamiseks ja juhatamiseks, mis õiguses on, et Jumala inimene võiks täiesti tõlbuline ja kõigele hääle tööle täiesti valmistatud olla. Kes nüüd meie Eesti rahva tõlbulist elu ja edu armastava südame pääl kannab, kes meie rahvast kõigile hääle tööle valmistada tahab, see muretsugu ka, et püha kiri tema kätte saab — õpetuseks ja noomimiseks, parandamiseks ja juhatamiseks, mida meie rahvas iseäranis seltsinasel ajal hädasti tarvis läheb. Tuuleb lähemad tormiks — kui mitte Jumala rahu Waim meie rahva üle ei lehwita.

Armas Riia Eesti kogudus! „Kui sinagi teaksid, ja veelgi seltsinasel omal päewal, mis sinu rahuks tarvis läheb!“

E. T.